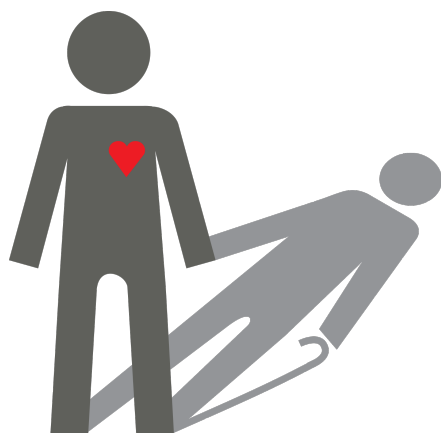

INFORMACJE O PROGRAMIE "POMOC, A NIE PRZEMOC!"

"poMOC, a nie przeMOC!"

program profilaktyczny dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych

więcej informacji o problemie - [tutaj](#)

I edycja programu

Podmiot odpowiedzialny za realizację:	Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku
Miejsce:	woj. podlaskie
Zakres obszaru zagadnieniowego:	przemoc w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych
Czas trwania:	10 sierpnia 2017 r. - 31 grudnia 2019 r.
Rodzaj programu:	informacyjno - edukacyjny
Cel programu:	zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych,

Odbiorcy programu: mieszkańcy woj. podlaskiego
(zarówno osoby starsze, schorwane i niepełnosprawne mogące doznawać przemocy jak również osoby, które mają kontakt z takimi osobami lub mogą być świadkiem przemocy w rodzinie)

Autor programu: mł. asp. Marlena Połowianiuk
specjalista Wydziału Prewencji KWP w Białymstoku

Koordinator: Naczelnik Wydziału Prewencji KWP w Białymstoku
nadkom. Maciej Sylwester Zakrzewski

II edycja programu - kontynuacja od. 01.01.2020 r.

Podpisanie programu: w dniu 10 sierpnia 2017 roku Komendant Wojewódzki Policji w Białymstoku podpisał profilaktyczny pn. „**poMOC, a nie przeMOC!**”, dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych schorowanych i niepełnosprawnych. Program objęty został honorowym patronatem Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Pana Jarosława Zielińskiego.

Odbiorcami programu są mieszkańcy woj. podlaskiego. Zwiększenie świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie jest istotne zarówno, jeśli chodzi o osoby starsze, schorwane i niepełnosprawne mogące doznawać przemocy jak również osoby, które mają kontakt z takimi osobami lub mogą być świadkiem przemocy w rodzinie. W praktyce oznacza to, iż każdy na różnych etapach swojego życia może zetknąć się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie i istotnym jest by podjąć działania informacyjno-edukacyjne, które dotrą do jak najszerszego grona odbiorców

Głównym celem tej inicjatywy jest zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych. Przekazywanie informacji o mechanizmach i objawach zjawiska przemocy, łamanie mitów i stereotypów dotyczących przemocy w rodzinie, a także przekazywanie informacji o skutkach ryzykownych i niezgodnych z prawem zachowaniach, skutkach nadużywania alkoholu. Program ma wspierać rozwój i nabywanie umiejętności w rozpoznawaniu i identyfikacji przemocy w rodzinie oraz konsekwencjach prawnych jej stosowania. Strategia zakłada również nabycie umiejętności społecznych tj. budowania relacji w rodzinie i rozwiązywania konfliktów międzyludzkich.

W programie uczestniczą następujące podmioty:

- Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Białymstoku
- Okręgowa Izba Lekarska w Białymstoku
- Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku
- Uniwersytet w Białymstoku / Wydział Prawa, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Studenckie Koło Nauk Penalnych /
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Wojewódzki w Białymstoku
- Fundacja Cukrzyca a Zdrowie
- Grupa Ratownicza Stowarzyszenia Pomocy Rodzinom „Nadzieja” z Łomży
- IPA International Police Association Międzynarodowe Stowarzyszenie Policji Sekcja Polska Podlaska Grupa Wojewódzka

Zbudowanie zwartej systemu zapobiegania patologiom społecznym, w tym przestępczości, wykluczeniu społecznemu i przemocy w rodzinie możliwe jest jedynie dzięki interdyscyplinarnej współpracy wszelkich instytucji przyjmujących za cel bezpieczeństwo społeczne. Powyższe znajduje swoje odzwierciedlenie w profesjonalnej realizacji zarówno szeroko rozumianych działań profilaktycznych jak i działaniach interwencyjnych realizowanych m.in. przez podmioty ustawowo powołane do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program ma na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i dotkniętych niepełnosprawnością m.in. kampanie informacyjne, szkolenia, konferencje, spotkania z osobami starszymi i schorowanymi. Program dąży do poprawy ochrony bezpieczeństwa tych osób, m.in. poprzez lepsze rozpoznanie problemu w środowiskach lokalnych, zacieśnionej współpracy Policji z przedstawicielami tych instytucji i organizacji, które mają największy kontakt z osobami starszymi, schorowanymi i niepełnosprawnymi. Dzielnicy współpracujący z miejscową placówką służby zdrowia prowadzą rozpoznanie w kierunku zidentyfikowania problemów przemocy w rodzinie. Często są przypadki, iż w trakcie udzielania pomocy medycznej lekarz czy pielęgniarka mogą na podstawie obrażeń czy też uzyskanych od pacjenta informacji podejrzewać, że w rodzinie może dochodzić do przemocy. Wielokrotnie są to niejednoznaczne sytuacje, które wymagałyby pogłębienia informacji, co jest możliwe przy współpracy z przedstawicielem Policji.

Jak doszło do podpisania programu? Diagnoza problemu.

Liczba osób w podeszłym wieku zwiększa się z roku na rok. Wzrasta średnia długość życia Polaków: dla kobiet - 78 lat, a dla mężczyzn - 70 lat. Szacuje się, że populacja osób starszych powyżej 65 roku życia stanowi grupę liczącą ok. 5 mln ludzi. Wydłużenie życia społeczeństw europejskich jest niebywałym osiągnięciem cywilizacji i stawia przed nami zupełnie nowe zadania. Starość - ostatni etap życia człowieka możemy podzielić na trzy kategorie. Według Światowej Organizacji Zdrowia mamy następujące etapy starości: wczesna starość 60-74 lat, starość pośrednia 75-89 lat oraz starość późna lub długowieczność (tak nazywają ten wiek gerontolodzy) zaczyna się od 90 roku życia i trwa aż do śmierci. GUS wskazuje, iż wzrost liczby osób starych w społeczeństwie polskim nabiera coraz większego tempa. Prognozuje się, że do roku 2035 udział osób w wieku 65 i więcej lat (65 lat powszechnie przyjmuje się w Polsce jako umowną granicę starości) zbliży się do ¼ populacji.

Zapobieganie przemocy wobec osób starszych jest bardzo ważnym zagadnieniem w starzejącym się społeczeństwie. Należy zwrócić uwagę, iż dopiero w ostatnich latach zjawisko to zaczęło być postrzegane jako ogólnoswiatowy problem. Zarówno dokumenty międzynarodowe (przyjęty w Madrycie w kwietniu 2002 r. United Nation International Plan of Action) jak i krajowe, jasno podkreślają wagę zapobiegania temu zjawisku i wskazują, że ochrona osób starszych przed przemocą należy do Powszechnych Praw Człowieka. Przyjęta w Madrycie deklaracja zwraca uwagę na kilka istotnych zagadnień m.in.: zapobieganie przemocy wobec osób starszych wymaga zaangażowania wielu środowisk społecznych a edukacja i rozpowszechnianie informacji o zjawisku mają istotne znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy wobec osób starszych, dotyczy to zarówno edukacji profesjonalistów, jak i całego społeczeństwa (przełamywanie tabu i obalanie stereotypów istniejących w stosunku do ludzi starszych).

Przemoc wobec osób starszych jest problemem uniwersalnym. Badania pokazują, że występuje ona zarówno w krajach rozwiniętych, jak i rozwijających się.

W 2015 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie naukowe przez Polską Akademię Nauk Instytut Psychologii. W opinii społecznej przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych wydaje się zjawiskiem wyraziście obserwowalnym. Na uwagę zasługuje fakt, że stosowanie przynajmniej jednej formy przemocy (fizycznej, ekonomicznej, psychicznej lub seksualnej) wobec osób starszych poza własną rodziną relacjonowało 59,7 % respondentów, zaś we własnej rodzinie - 30,1 %. Stosowanie przynajmniej jednej formy przemocy wobec osób niepełnosprawnych poza własną rodziną deklarowało 43,3 % respondentów, zaś we własnej rodzinie - 21 %. Średnio 42,7 % respondentów twierdziło, że w ciągu ostatnich lat znane są im przypadki przemocy fizycznej (38,4 %), ekonomicznej (44,9 %) i psychicznej (44,7 %) poza ich rodziną wobec osób starszych.

Realna ocena zjawiska nadużyć wobec osób starszych jest niemożliwa ze względu na dużą liczbę nieujawnionych incydentów. Krzywdzeni nie zgłaszają takich faktów, ponieważ bardzo często są przekonani o nie skuteczności organów ścigania, obawiają się odwetu. Ofiary nadużyć boją się umieszczenia ich w domach opieki, wstydzą się postępowania swoich oprawców (jeśli są oni członkami rodziny) oraz brakuje im wewnętrznej, psychicznej determinacji, by zgłosić incydent np. na Policję. Ofiary twierdzą, iż „łatwiej przyznać się do przemocy ze strony męża czy żony niż do przemocy od tych, których się urodziło i wychowało”. Sytuacja krzywdzonej osoby starszej jest bardzo trudna, wielowątkowa. Bardzo często dodatkowo komplikuje ją zależność emocjonalna, mieszkaniowa bądź materialna.

Badanie przeprowadzone w roku 2009, przez Instytut Psychologii Polskiej Akademii Nauk, pn. „Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych” pozwoliło wyciągnąć wnioski, że zaniżone statystyki dotyczące przemocy wobec osób starszych są konsekwencją tego, że utrzymują one zbyt mało kontaktów społecznych. Osoby spoza rodziny bądź bezpośredniego sąsiedztwa mogą nie wiedzieć o dokonanych aktach przemocy, a sami pokrzywdzeni nie zgłaszają tego zarówno z powodu ograniczonych kontaktów i słabej mobilności, jak i strachu przed zmianą warunków życia (np. umieszczenie w domu pomocy społecznej). Osoby starsze, niepełnosprawne i schorowane są grupą szczególnego ryzyka, zagrożoną przemocą ze strony innych osób, wspólnie zamieszkujących.

Z analizy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie woj. podlaskiego wynika, iż liczba osób doznających przemocy w rodzinie zmienia się na przestrzeni lat, raz rosnąc, raz malejąc a udział osób starszych, pokrzywdzonych, w ogólnej liczbie osób doznających przemocy w rodzinie wzrastał od 2012 r.

W 2012 r. osoby powyżej 65 roku życia stanowiły 6,63% ogółu wszystkich osób doznających przemocy w rodzinie. Do 2016 r. wartość ta wzrosła do 8,94%. Zaskakująco wysoki wzrost współczynnika osób starszych doznających przemocy nastąpił w roku bieżącym – 12,02%. Jak wynika z charakterystyki omawianego zjawiska, statystyki nie stanowią odzwierciedlenia skali przemocy wobec osób starszych. W tej kategorii ciemna liczba przypadków przemocy wobec seniorów jest szczególnie trudna do ujawnienia z uwagi na fakt, iż osoby starsze często przebywają pod opieką osób, które je krzywdzą a fakty te są skrzętnie ukrywane przez członków rodziny. O większości przypadków tego rodzaju przemocy możemy nigdy się nie dowiedzieć.

Nie ujawnimy przypadków przemocy jeśli nie będziemy posiadali wiedzy i umiejętności dostrzegania, identyfikowania sygnałów świadczących o przemoc, jeśli będziemy dawać przyzwolenie ogólnej aprobacie za zachowania przekraczające normy współżycia społecznego.

Liczbę przypadków przemocy wobec osób powyżej 65 roku życia objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w okresie 2012-2017 r. obrazuje poniższa tabela:

	2012	2013	2014	2015	2016	I kwartał 2016r	I kwartał 2017r.
Liczba sporządzonych formularzy Niebieskie Karty - A (ogółem)	2301	2523	4094	3827	3390	848	835
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie (ogółem)	3935	3775	5296	4595	4148	1031	982
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą powyżej 65 roku życia	261	277	451	439	371	90	118
Udział osób powyżej 65 roku życia w ogólnej liczbie osób doznających przemocy - wartość procentowa	6,63%	7,34%	8,52%	9,55%	8,94%	8,73%	12,02%

Źródło – dane statystyczne z Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości Policji – formularz III/8

W tym miejscu należy wskazać, że zaangażowanie pozapolicyjnych podmiotów w realizację czynności wynikającej z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemoc w rodzinie (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493, z póź. zm.), w szczególności Ochrony Zdrowia, jest niezbędne i mogłoby być większe. Z danych posiadanych przez podlaską Policję wynika, iż znikoma ilość procedur „Niebieskie Karty” wszczynana jest przez przedstawicieli Ochrony Zdrowia. W 2012 r. w woj. podlaskim lekarze i pielęgniarki wypełnili 19 formularzy Niebieska Karta – A natomiast w latach 2015 i 2016 już tylko po 5 formularzy. Ogólną liczbę sporządzonych przez Ochronę Zdrowia formularzy prezentuje poniższa tabela:

	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta-A przez przedstawicieli Ochrony Zdrowia	19	7	8	5	5

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie powyżej 65 r. życia	261	277	451	439	371
---	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło -System Elektronicznej Sprawozdawczości Policji i dane z jednostek Policji

Powyższe wskazuje na konieczność zwiększenia aktywności pracowników Ochrony Zdrowia w omawianym obszarze. W ramach prezentowanego programu zostaną przeprowadzane działania informacyjno-edukacyjne z przedstawicielami Ochrony Zdrowia woj. podlaskiego, z zakresu rozpoznawania objawów przemocy i wszczynania procedury „Niebieskie Karty”. Szczególnie istotnym jest wyposażenie w powyższe informacje opiekunów medycznych odwiedzających osoby starsze w domach: pielęgniarek środowiskowych i lekarzy rodzinnych. Przekazanie wiedzy w tym zakresie obejmie również pracowników Pomocy Społecznej udzielających usług opiekuńczych osobom starszym.

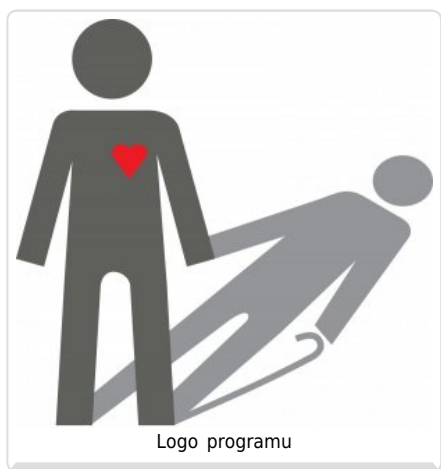
Działania projektu.

Bezpośrednia realizacja działań projektu należy do funkcjonariuszy komend miejskich/powiatowych Policji garnizonu podlaskiego. W ramach programu przewidziano nawiązanie i prowadzenie współpracy z innymi instytucjami/organizacjami działającymi na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie (m.in. konferencje, akcje, kampanie, happeningi, sympozja, fora, warsztaty, prelekcje itp.).

Podlascy dzielnicowi, w ramach realizowanego programu rozpoczęli wspólne działania z pielęgniarkami środowiskowymi (wizyty w rodzinach osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych). Specjaliści prowadzą rozpoznanie pod kątem potrzeb i problemów osób starszych oraz udzielają wszechstronnej informacji o sposobach postępowania w przypadku krzywdzenia.

W ramach programu prowadzone są szkolenia dla przedstawicieli służby zdrowia, spotkania W ramach programu „poMOC, a nie przeMOC!” kontynuowana jest też współpraca policjantów Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku z Archidiecezjalnym Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku. Prowadzone są szkolenia Alumnów w zakresie zagrożeń rzutujących na poziom bezpieczeństwa mieszkańców Podlasia.

Program „poMOC, a nie przeMOC!” ma charakter informacyjno - edukacyjny. Zasadnym jest aby znajomość realizowanych działań dotarła do jak największej grupy odbiorców. W tym celu, dzięki wsparciu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku, opracowano i wydano ulotki informacyjne, których kolportaż odbywa się dzięki zaangażowaniu partnerów programu. Przekazywane są one w urzędach, przychodniach, podczas konferencji, spotkań i indywidualnych wizyt w rodzinach.

PLIKI DO POBRANIA

program "poMOC, a nie przeMOC!"
6.62 MB

ulotka
606.23 KB